

بحران‌های زیست محیطی

– توزیع آب سالم و بهداشت عمومی
– زیان‌های اقتصادی

از خوانندگان عزیز می‌خواهم این مقاله را با دقت هر چه بیشتر مطالعه نمایند و آن‌گاه به مورد مشابه آن در کشور خودمان یعنی دریاچه ارومیه و سرنوشتی که در انتظار آن است فکر کنند. برای این منظور لازم می‌دانم اطلاعات پایه‌ای از این دریاچه را به اختصار یادآور شوم.
– دریاچه ارومیه دارای مساحتی در حدود ۶ – ۵ هزار کیلومتر مربع است،
– سطح حوزه آبرگیر آن بیش از ۵۰ هزار کیلومتر مربع است،

– ژرفای متوسط این دریاچه ۶ متر و عمیق‌ترین نقطه آن حدود ۱۳ متر می‌باشد. این نقطه در گوشه شمال باختری دریاچه قرار دارد.

– رودخانه‌های تغذیه کننده آبی دریاچه عبارت‌اند از زولای‌چای، نازلو چای، شهر چای، باراندوز چای، زرینه رود، سیمینه رود، رودخانه مهاباد، صوفی چای، لیلان چای، قره

در این شماره مقاله‌ای را با عنوان «دریاچه آرال – دخالت بشر و قهر طبیعت» می‌خوانید که سرگذشت تبدیل شدن یکی از بزرگ‌ترین دریاچه‌های جهان با مساحتی در حدود ۶۸ هزار کیلومتر مربع به شوره‌زاری وسیع است. پی‌آمدهای ناشی از این فاجعه که بین سال‌های ۱۹۶۰ تا ۲۰۰۸ رخ داد، چنان بود که از آن به عنوان بدترین بلای زیست‌محیطی برای کره زمین یاد شده است.
تغییرات مهمی که در اثر خشکاندن این دریاچه در طول این پنجاه سال حاصل شد و منجر به بروز بلای زیست‌محیطی شد، در این مقاله تحت عناوین زیر دسته بندی شده است.

– کانال‌های آبیاری

– تأثیر بر محیط زیست، اقتصاد و سلامت مردم

– اثرات زیست‌محیطی دریاچه آرال

– اثرات مهم خشک شدن دریاچه آرال

– تغییرات آب و هوایی

– کاهش سطح آب‌های زیرزمینی

چای، آلمالو چای و آچی چای (تلخه‌رود).
_ آب دریاچه ارومیه دارای ترکیبات شیمیایی سدیم کلرید و سولفات است و میزان شوری (نمک‌های محلول در آب) آن در حالت عادی بین ۲۱۷ تا ۲۳۵ گرم در لیتر است؛ بنابراین این دریاچه از نوع دریاچه‌های فوق اشباع از نمک (Hypersaline) است. میزان شوری آب دریا‌های آزاد و اقیانوسی ۳۵ گرم در لیتر است که از همین جا می‌توان به میزان شوری دریاچه پی‌برد.

_ دریاچه ارومیه برخلاف تصور دارای سامانه زیست محیطی کاملاً زنده و بسیار حساسی است که با وجود نوعی خرچنگ دریایی به نام آرتمیاسالینا (Artemia salina) و جلبک‌های سبز و باکتری ویژه‌ای مشخص است که چرخه حیات آن را تشکیل داده‌اند.

ویژگی‌های مختصر بالا، حالات طبیعی دریاچه است. به این معنی که اگر از یک سو تمام ورودی‌های آبی آن به‌طور طبیعی وارد دریاچه شوند، و از سوی دیگر دست ساخت‌های انسانی مانند احداث بزرگراه شهید کلاتری، سدها، کانال‌ها و آبگیرها نیز بر آن اثر نامطلوب نگذارند (که گذاشته‌اند) این دریاچه همچون همیشه به حیات خود ادامه خواهند داد و به فاجعه قریب‌الوقوعی که نشانه‌های آن از هم اکنون آشکار است دچار نخواهد شد.

من در یادداشت کوتاه قصد ندارم که خیلی وارد باصطلاح معقولات و مسایل خاص این دریاچه شوم ولی از آنجا که در چند مسافرت سال‌های اخیر به این منطقه وضعیت نابسامان دریاچه را از نزدیک دیده‌ام افسوس سال‌های دوری را در این ناحیه کار می‌کردم خوردم. آن دریاچه زیبای نیلگون به وضع اسفباری در آمده و تمامی کرانه‌های دور تا دور دریاچه و همچنین پیرامون جزایر داخل آن به باتلاقی از نمک و گل و لای تبدیل شده است که شاید پی‌آمدهای نامطلوب‌تر از آنچه که بر سر دریاچه آرال به‌ویژه زیست محیط آن آمده در انتظار این دریاچه نیز باشد، و خدا کند که نباشد و با تمهیداتی که از سوی مسئولین امر صورت گیرد، این دریاچه کم‌نظیر به حالت اولیه خود برگردد.

